

4,3 milliárd forint érkezett járásunkba

KUNSZENTMIKLÓS

Több mint 30 ezer ember fér hozzá a korábbiánál jóval egyszerűbben és jobb minőségben a járóbeteg-ellátáshoz Kunszentmiklóson és a járásban, miután a városban felújították az Egészségügyi Központot. A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) keretében, az Európai Unió 80 millió forintos támogatásából sor került a teljes külső homlokzat felújítására és hőszigetelésére, a homlokzati nyílászárók cseréjére, az elektromos és gépészeti rendszer részleges cseréjére és az

épületen belüli burkolat részleges felújítására. Az intézmény továbbá egy 380 négyzetméteres parkolóval is gazdagodott. A munkafeltételek minőségének javítása és a fejlesztések révén gazdaságosabbá váló működtetés hozzájárul a munkahelymegtartáshoz is.

A járásban összesen több mint 4,3 milliárd forintnyi beruházás valósult meg az elmúlt években a TOP-támogatásoknak köszönhetően.

A legjelentősebbekről a 7–8. oldalon olvashat.

Szabadszállás 7. oldal

8. oldal

Tass

7. oldal

Dunavecse

TOP: így fejlődött Bács-Kiskun

A 2023 végével befejeződött Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) keretében Bács-Kiskunban történelmi léptékű, több mint 100 milliárd forint értékű fejlesztéssorozat valósult meg. A vármegyék közül itt volt a leghatékonyabb a forrásfelhasználás, és a támogatásokból mind a 119 településre jutott.

A TOP a 2014–2020-as időszak legnagyobb forráskerettel rendelkező területi operatív programja volt (amely a gyakorlatban 2017-ben kezdődött és 2023-ban fejeződött be). Azokat a fejlesztéseket támogatta az országban, amelyek nem Budapest

és Pest vármegye területén valósultak meg. Célja elsődlegesen a térségi, decentralizált gazdaságfejlesztés, ezáltal a foglalkoztatás növelése, a munkavállaló lakosság helyben boldogulásának biztosítása volt.

Bács-Kiskunban a TOP keretében összesen **782 projekt valósult meg, mintegy 117 milliárd forint értékben**. A projektek döntő többségét a vármegye önkormányzata menedzselte.

(Folytatás a második oldalon.)

„A legnagyobb eredmény, hogy minden településre jutott fejlesztés”

TOP-beruházások: a gazdaságfejlesztés volt az első számú cél. A részletekről **Kicsiny László** ügyvezetővel beszélgettünk. 4. oldal

TOP: így fejlődött Bács-Kiskun

Bács-Kiskunban a TOP keretében összesen 782 projekt valósult meg, mintegy 117 milliárd forint értékben.

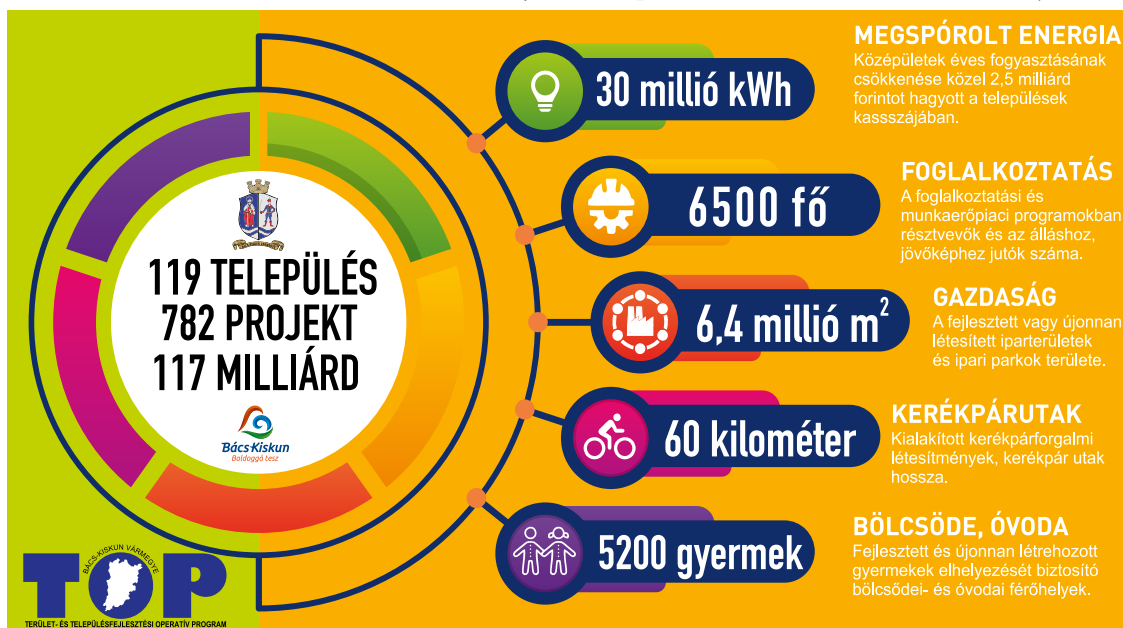
(Folytatás az első oldalról.)

Alapelv volt, hogy mindehova jusson fejlesztési forrás, ezáltal mind a 119 településen valósult(ak) meg fejlesztés(ek). A vármegyék között Bács-Kiskun volt a leghatékonyabb a forrásfelhasználás tekintetében: gyakorlatilag a rendelkezésre álló teljes támogatási összeget sikerült lehívnia és felhasználnia.

Ami a részleteket illeti, a települések sokat profitálhattak a gazdasági környezet fejlesztéséből. Nemcsak

ipari parkok és iparterületek létesültek, bővültek vármegyeszerte, hanem közterek, utak, kerékpárutak épültek és újultak meg, közlekedésfejlesztési beruházások valósultak meg, valamint jelentősen nőtt a korszerű bölcsődei és óvodai férőhelyek száma. Jutott forrás a fenntartható turizmusfejlesztésre is. Így valósult meg a bugaci Arany Monostor, a szanki Kiskun Emlékhely vagy éppen a megyei önkormányzat által üzemeltetett Bor Bagoly Pince Nemesnádudvaron. Önkormányzati épületek

sora újult meg, illetve – a klímavédelmet is szem előtt tartva – vált energetikai szempontból jóval hatékonyabbá. Ehhez hasonlóan az is egyaránt településfejlesztési és klímavédelmi célokot szolgált, hogy csaknem száz csapadékvíz-elvezető rendszer újult meg és bővült a vármegye településein, segítve a csapadék helyben tartását. A helyi szolgáltatások az orvosi rendelők és szociális intézmények felújításával-építésével tovább javultak. Ennek eredményeként a vármegye lakosságának csaknem fele ma jobb

Évente két alkalommal a polgármesteri fórum ad helyet a településvezetők szakmai konzultációjának.

egészségügyi szolgáltatásban részesül, mint korábban). A több mint 2 milliárd forinttal finanszírozott foglalkoztatási paktumok – a mentorálások, képzések, átképzések, foglalkoztatási támogatások – hozzájárultak a gazdasági teljesítmény növekedéséhez és a foglalkoztatás bővüléséhez is hozzájárultak.

A projektek egy része a közösségépítést, illetve a helyi és a vármegyei identitás erősítését szolgálta. Így született meg például a Legendás út 1., 2. és a Meseföld 1., 2. kötetek, illetve más kiadványok, rajzfilmek, dokumentumfilmek. Sőt ennek segítségével vált finanszírozhatóvá a Petőfi200 emléké-

vek számos projektje, rendezvénye és kiadványa.

Mindeközben már elkezdődött a 2021 és 2027 közötti európai uniós költségvetési ciklusban futó TOP Plusz program előkészítése és megvalósítása. A támogatási források az alábbi célokat szolgálják: településfejlesztés, helyi gazdaságfejlesztés, foglalkoztatás, energetikai beruházások, klímavédelem, egészségügyi, szociális, köznevelési, közszolgáltatási fejlesztések. Ezen a programon keresztül a hét év alatt további százmilliárd forint támogatás érkezik Bács-Kiskun vármegyébe, újabb lendületet adva a történelmi léptékű fejlődésnek.

Bács-Kiskun turisztikai gyöngyszeme az elkészült bugaci Arany Monostor látogatóközpont.

Turisztikai és mobilitási szempontból is fontos kerékpárutak épültek, kapcsolódtak a meglévő hálózathoz.

Több mint 400 vállalkozás kapott lehetőséget az új gazdaságfejlesztési beruházások kapcsán.

TOP-BERUHÁZÁSOK

A gazdaságfejlesztés volt az első számú cél

Bács-Kiskun vármegyében a Terület- és Településfejlesztési Projektből finanszírozott, csaknem 800 megvalósult beruházás közül több mint félezret a Bács-Kiskun Megyei Fejlesztési ügynökség menedzselte az elmúlt hét esztendőben. A részletekről **Kicsiny László** ügyvezetővel beszélgettünk.

Az ügynökség szlogenje úgy szól, hogy „Társ a fejlesztésben”. Mit jelent ez a gyakorlatban?

Az elmúlt években a TOP, vagyis a Terület- és Településfejlesztési Projekt kifejezéssel minden vármegyei településen találkozhatunk az ott élők, hiszen még a legkisebb falvakba is jutott ilyen beruházás. Bács-Kiskunban 782 projekt valósult meg – ezek közül több mint félezret az ügynökségünk menedzselte. Ez azt jelenti, hogy pályázatok, projektek előkészítésében, lebonyolításában és a fenntartási időszak adminisztrációjában segítjük a települési önkormányzatokat Bács-Kiskun-

ban. Azt gondolom, hogy a munka során pozitív és közvetlen kapcsolat alakult ki az önkormányzatokkal.

A közös munka meglehetősen jó hatékonysággal zajlott, hiszen a vármegyék rangsorában Bács-Kiskun az első a forrásfelhasználás tekintetében. Mit jelent ez a számok tükrében?

Az elmúlt hét éves időszakot tekintve nemcsak időben, de értékben is Bács-Kiskun bizonyult a leghatékonyabbnak. Ez azt jelenti, hogy gyakorlatilag teljes mértékben sikerült felhasználni a rendelkezésre álló támogatási keretet. Sőt! Annak idején 63 milliárd forinttal indult el a megyei

TOP-forráskeret. Miután a többi vármegyénél voltak jelentős visszahulló források, és árfolyamnyereséggel is lehetett számolni, volt lehetőségünk többlettámogatásokat igényelni. A keretösszeg így jóval 100 milliárd forint

nyek figyelembevételével. Az egyik legfontosabb eredményünknek azt tekintem, hogy kiegyensúlyozott forráselosztást valósítottunk meg, és minden településre jutott fejlesztés. Az elmúlt több mint két évtizedet figyelembe véve

„kiegyensúlyozott forráselosztást valósítottunk meg, és minden településre jutott fejlesztés...”

főlé nőtt. Az egyes beruházások támogatási összegét ráadásul a települések 100 százalékban megkapták előlegként.

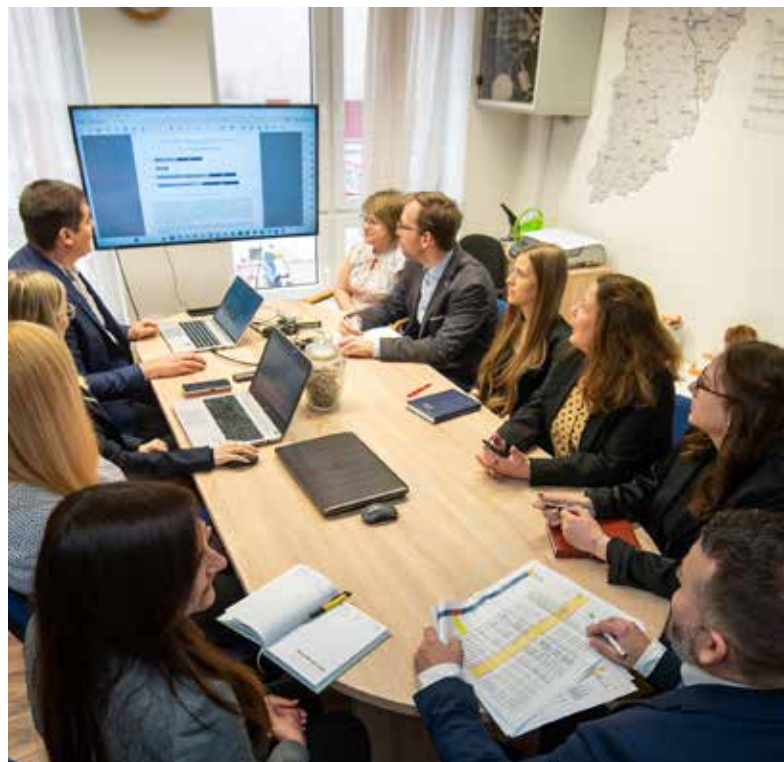
A hatékonyság az önkormányzatokkal folytatott csapatmunka mellett annak is köszönhető, hogy már a TOP indulása előtt elkezdődött a közös gondolkodás: egy összehangolt fejlesztési tervet vázoltunk fel a települési igé-

nem emlékszem olyan pályázati ciklusra, amelyben ez megvalósult volna.

A TOP 2023. év végével lezárult, minden projekt záróbeszámolóját beadtuk.

Melyek azok a területek, amelyekre hangsúlyosabban jutott támogatás?

Uniós előírás volt, hogy a TOP-keret 60 százalékát gazdaságfejlesztésre kell fordítani – ez meg is valósult.

Az ipari területek fejlesztése mellett idesorolhatók a turisztikai beruházások, illetve az óvodai, bölcsődei fejlesztések is. Utóbbiak nagymértékben segítik a munkába visszatérést a gyermekvállalást követően. De a közlekedési projektek is a gazdaságfejlesztést szolgálták, segítve a munkába járást.

A konkrét fejlesztések közül sokat ki lehetne emelni, annál is inkább, mivel egy kistélepülés számára a 25-30 millió forintból megvalósuló beruházás is nagyon fontos projektnek számít. A legnagyobb projektek közül talán a zöldváros-beruházások voltak a legjelentősebbek, támogatási összeget és volument tekintve egyaránt. Rendkívül szép városfejlesztési tervek valósultak meg például Kiskunfélegyházán vagy Lajosmizsén, és számottevő beruházások voltak további hét városban.

Kifejezetten jó tapasztalatunk volt az olyan gazdaságfejlesztési projektek kapcsán is, amikor ipari területek, csarnokok, inkubátorházak valósultak meg. A gazdasági élet beelőzött miniket: ezek a létesítmények gyorsabban bérlőre vagy gazdára találtak, mint ahogy vártuk – mégpedig egytől egyig. **Az ügynökségnek is van saját gazdaságfejlesztési projektje. Erről mit kell tudni?**

Nagyon szerettünk volna saját beruházást megvalósítani egy olyan helyen, amelyet ismerünk, és tudjuk, hogy van növekedési potenciálja. A választásunk

Ballószögre esett: egy modellprogram keretében itt építettünk egy csaknem ezer négyzetméteres ipari csarnokot. Jelenleg a használatba vételi eljárás van folyamatban, ezt követően keresünk majd bérlőt. Vannak is már potenciális jelentkezők. Azt gondoljuk, hogy ez olyan beruházás, ami az ügynökségnek – így a vármegyei önkormányzatnak – bevételt termel, és a településen is adóbevételeket eredményez, munkahelyeket teremt. Hosszú távon terveink között szerepel, hogy a vármegye más térségeiben is megvalósítsunk hasonló beruházásokat.

Elkezdődött a következő uniós költségvetési ciklushoz kapcsolt TOP Plusz-támogatások pályáztatása, sőt Bács-Kiskunban már vannak megvalósult projektek is. Itt mekkora összegről beszélhetünk majd a következő években?

Az elkövetkező hétéves időszakra vonatkozó keretösszeg több mint 80 milliárd forint. Ahogy az előző ciklusban, úgy most is számíthatunk arra ugyanakkor, hogy ez az összeg menet közben növekedni fog. Ráadásul a megyei jogú városaink – Kecskemét és Baja – külön kerettel rendelkeznek. A támogatandó területek nagyrészt változatlanok maradtak, még ha más néven vagy konstrukcióban jelennek is meg a felhívásokban. Az „Élhető települések” nevű felhívás például kifejezetten kedvelt az önkormányzatok

Az első TOP Plusz pályázatok támogatói szerződésének aláírása a vármegyeházán.

körében, hiszen ezen belül lehet kerékpárútra, csapadékvíz-hálózatra, közlekedésfejlesztési projektekre vagy éppen közösségi terek fejlesztésére pályázni. Azt gondolom, hogy nemcsak az ügynökségnek, hanem az önkormányzatoknak is tekintélyes tapasztalataik vannak már az elmúlt évekből. Ennek köszönhető, hogy gyorsabban és hatékonyabban tudtuk elkezdni ezt az időszakot, és már van befejezett TOP Plusz-projektünk. Ha nem lassul le a rendszer, és ezt a tempót tartjuk, akkor sokkal előbb fognak megvalósulni a tervezett a beruházások, mint az előző időszakban.

A TOP Plusz-pályázatok keretében is minden vármegyei településen lesz új fejlesztés.

„A TOP támogatta a város dinamikus fejlődését”

Kiskunfélegyháza az elmúlt években összesen több mint 5 milliárd forint fejlesztési támogatást nyert el a TOP-ból.

Ebből a forrásból bővítették például az Ipari Parkot, ahol a 18 új közművesített ingatlan közül tízre már van betelepülési szándék, előszerződésekkel rögzítve.

Összesen huszonhat intézmény energetikai felújítása is megtörtént a városban. A telepített napelemekkel megtermelt villamos energia 10 millió forint nagyságrendű megtakarítást jelent az önkormányzatnak.

A szintén a TOP-ból finanszírozott zöldváros-program keretében megújult belvárosi téregyüttest a helyi közösség igényeit szem előtt tartva alakították ki.

Az árnyékos ülőhelyek és a rekreációt segítő zöldfelületek a közösségi élet színterei. Az áthaladó kerékpárút és a parkolók racionalizálása hozzájárult egy zöld, emberközpontú belváros kialakításához.

Kiskunfélegyházán egy új óvoda és egy új bölcsőde is épült, ami nemcsak a korábbi túlszűfoztságot és kapacitáshiányt segített felszámolni, hanem növelte a település népességmegtartó képessége is, és a kisgyermekes szülők könnyebben térhetnek vissza a munkaerőpiacra.

A Kiskunfélegyházi és Kiskunmajsai járás telepü-

KISKUNFÉLEGYHÁZA

léseit érintő foglalkoztatási paktum is komoly támogatást jelentett az itt élőknek és az itt működő vállalkozásoknak: a tervezettnél többen, 219 fő jutott álláshoz ennek nyomán.

„A TOP-ban megvalósult

projektjeink a lehető legnagyobb mértékben támogatják a város dinamikus fejlődését, eredményeinek hatása hosszú távon érezhető, és a további fejlesztések alapjául szolgál” – hangsúlyozta Csányi József polgármester.

Új piac élénkíti a helyi gazdaságot

BAJA

Sok nagy volumenű TOP-beruházás valósult meg a vármegyében. Érdeemes kiemelni a bajai Városi Piac felújítását, hiszen ez nemcsak a városképet javította, hanem a helyi és térségi gazdaságra is jótékony hatást gyakorolt.

A beruházás során a Városi Piac teljes, csaknem tízezer négyzetmé-

ternyi területe megújult. A Miklós utcai telekhatáron új, korszerű, kétszintes piaccsarnok épült összesen mintegy kétezer négyzetméter hasznos alapterülettel. Megújult ezenkívül a fedett-nyitott, több mint félezer árusítóegységet magába foglaló árusítótér, a kapcsolódó infrastruktúrális elemek és a zöldfelü-

let is. Az újonnan kialakított közösségi terek méltó helyszínévé váltak a helyi identitást, közösségformálást, környezettudatosságot erősítő akcióknak. Az 1,3 milliárd forintból újjáépült piac elnyerte a Fejér Vármegyei Építészakadémia Molnár Tibor-díját is.

A zöldváros-programhoz kapott csaknem 85 millió forint többlettá-

mogatásból megújult továbbá a Dr. Alföldi József tér burkolata, valamint zöldfelülete, és egy vadonatúj játszótér kialakítására is sor kerülhet. A kihelyezett játékok mellett a játszótér területén, illetve a járda mellett összesen 440 növény, köztük lombos fa, cserje, évelő és díszfű díszíti majd a zöldterületet.

Folytatódott a vízrendezés

DUNAVECSE

A heves, intenzív esőzések következtében felmerülő vízkárok megelőzésén kívül a csapadékvíz helyben tartását is szolgálta a helyi vízrendezés legnagyobb kiterjedésű beruházása Dunavecsén. A meglévő csapadékvíz-elvezető árkok felújítása mellett új csapadékvízgyűjtő és -elvezető hálózatot építettek

ki a településen, valamint kialakítottak egy záportározót is. Ezzel megoldódott az esővízelvezetés a város legproblémásabb területein. A 2023-ban megvalósult fejlesztéshez az önkormányzat 247 millió forint támogatást nyert TOP-forrásból, amelyet mintegy 29 millió forint önrésszel egészített ki.

Megújult a Nagyvendéglő

SZABADSZÁLLÁS

A szabadszállási Nagyvendéglő külső és belső felújításával nem csak a helyi szociális étkeztetés vált színvonalasabbá. A beruházás a helyi épített környezet megóvását is szolgálta. A közkonyhának helyet adó, helyi védettséget élvező épület renoválása során megtartották a homlokzat eredeti, patinás jellegét, miközben belül modernizálták a létesít-

ményt. Megvalósult többek között a lábazat injektált szigetelése, a homlokzati elemek reprodukálása, valamint egy akadálymentesített parkolót is kialakítottak a szakemberek. A 100 millió forint TOP-támogatásból finanszírozott felújításnak köszönhetően a „Nagyvendéglő” épülete a városközpont egyik ékköve lett.

FEJLESZTETTÉK A CSAPADÉKVÍZ-HÁLÓZATOT

A belvíz és a felszíni csapadékvíz hatalmas tömege 2011-ben, majd 2013-ban is megoldhatatlan feladatokat jelentett Kunszentmiklóson. Ennek orvoslására készült el az a komplex vízrendezési terv, amelyre alapozva megvalósult a belterületi csapadékvíz-kezelő rendszer fejlesztése. A 260 millió forintos TOP-támogatásból finanszírozott beruházásnak köszönhetően 2023-ban elkészültek a fontosabb vízelvezetési szakaszok, valamint kiépítettek egy csapadékvíz-tározót is.

ÚJ SZINTEN A KÖZÉTKEZTETÉS

Miután 2022-ben felújították az apostagi közétkeztetést biztosító konyhát, a létesítmény alkalmassá vált a szociális étkeztetés, valamint a bölcsődés-, óvodás- és iskoláskorú gyermekek közétkeztetésének színvonalas megvalósítására. A kívül-belül megújult, korszerűsített épületre 5 kW-os napelemlenszert telepítettek, az akadálymentesítés is megtörtént, és a konyha új eszközökkel gyarapodott. A beruházás a TOP keretében 103 millió forintos támogatásból valósult meg.

ENERGIAHATÉKONY ISKOLA

A korábbinál jóval takarékosabban üzemeltethető a Kunpeszéri Általános Iskola épülete, miután 2019-ben kicserélték a nyílászárókat, az épületet kívülről-belülről hőszigetelték, kialakították az akadálymentes mosdót, valamint korszerűsítették a fűtést. Mindezt a TOP-pályázaton elnyert 58 millió forintos támogatásból finanszírozta az önkormányzat. Az iskola tetőfelújítását önerőből, 6 millió forint felhasználásával végezték el.

KUNPESZÉR

TAKARÉKOSABB LETT AZ ÓVODA

Egy modern, komfortos, fenntarthatóbb óvoda várja a gyermekeket Kunadacson, ahol megtörtént az Igazgyöngy Óvoda energetikai korszerűsítése. A múlt század 60-as éveiben létesült épületben megvalósult a homlokzati nyílászárók cseréje, a homlokzati falak külső hőszigetelése, a padlásfödém hőszigetelése, továbbá a fűtéskorszerűsítés és az akadálymentesítés. Ezenkívül napelemet is telepítettek az épületre. A projekt 46,5 millió forintos TOP-támogatással valósult meg 2019-ben.

KUNADACS

Biztonságosabb közlekedés

Több mint négy kilométer hosszon újultak meg a Tasson áthaladó, korábban igen rossz minőségű közutak. Régen várt beruházás volt ez, hiszen a jelentős tranzitforgalom miatt a lakosság nagyon erős terhelésnek tette ki magát a zajártalom és

balesetveszély tekintetében. A munkálatok az 5205-ös jelű Örkény–Tass összekötő út több mint két kilométeres, az 52121-es jelű tassi bekötőút 1,8 kilométeres és az 51341 jelű, a tassi hajóállomáshoz vezető út mintegy 200 méteres szakaszát érin-

tették. Megújult továbbá a tassi Kiskunsági-főcsatorna hídja, valamint két bazaltbeton autóbuszöblöt is kialakítottak a szakaszon. A beruházás összesen 622 millió forintnyi TOP-forrásból valósult meg 2020-ban.

Napenergia az óvodában

A napenergia hasznosításával, valamint a gáz- és az áramfogyasztás csökkentésével sikerült mérsékelni a szalkszentmártoni óvodák működési költségeit. Az energetikai korszerűsítés eredményeként a központi

óvodában elektromos kazán szolgáltatja a meleget, a hozzá szükséges elektromos áramot a tetőre helyezett napelemek biztosítják. A Mező utcai óvodában kondenzációs gázkazánt építettek be. Mindkét épület szigetelést

és új nyílászárókat kapott. A beruházást TOP-forrásból finanszírozták, mintegy 45 millió forint felhasználásával. Emellett az önkormányzat további 25 millió forint önerőt biztosított az óvoda-felújításokhoz.